

IN DE BAN VAN beugels

Ook volwassenen vinden steeds meer de weg naar de orthodontiepraktijk. Wat zijn de mogelijkheden en risico's? "We gaan altijd na of de verwachtingen wel realistisch zijn."

TEKST > AN SWERTS

In het straatbeeld zie je steeds meer veertigers, vijftigers en soms zelfs zestigers met 'blokjes' of andere orthodontische apparatuur. "Slechts bij een kleine minderheid is er een medische indicatie", weet professor Guy Willems, hoofd orthodontie van UZ Leuven. "Zoals een diepe palatumbeet, waarbij de ondertanden in het tandvlees van het verhemelte bijten."

In de meeste gevallen kiezen mensen dus louter om esthetische redenen voor orthodontie. Ze willen mooier gealigneerde tanden en kregen als kind geen beugel. Of ze droegen een beugel die tot een minder bevredigend resultaat leidde dan wat ze zich bij hun kinderen zien voltrekken. "Wat niet wil zeggen

TANDKLEURIGE BRACKETS HEBBEN DAN WEL EEN ESTHETISCH VOORDEEL, er zijn ook nadelen aan verbonden.

ISTOCK

dat met de huidige technieken álles mogelijk is", waarschuwt Willems. "En al zeker niet bij volwassenen. Bij jonge patiënten met nog groeiende kaken zijn bepaalde correcties nu eenmaal makkelijker te realiseren. Soms wordt orthodontie met kaakchirurgie gecombineerd, maar dat blijft uiteraard voorbehouden voor bepaalde indicaties. Als iemand een orthodontische behandeling wenst, gaan we dus altijd na of de gekoesterde verwachtingen wel realistisch zijn. Ook informeren we onze patiënten over de risico's."

TANDWORTELS

Die risico's zijn doorgaans niet anders of groter voor volwassenen dan voor kinderen. Willems zoomt in op de voornaamste. "Bij de meeste mensen korten de tandwortels tijdens een orthodontische behandeling wat in. We volgen dat radiologisch op. Meestal blijft die wortel-

DE MEEST TOEGEPASTE ORTHODONTISCHE APPARATUUR bestaat uit een vaste beugel met metalen slotjes of *brackets*.

resorptie beperkt, maar sommige patiënten verliezen in de eerste maanden al meteen meer dan 3 millimeter. Dan wordt weleens een rustpauze ingelast of kan de behandeling zelfs vroegtijdig worden stopgezet."

Met erg korte wortels kunnen tanden door inwerkende krachten makkelijker los komen te zitten. Ze functioneren dan minder goed en gaan in het ergste geval zelfs verloren. Vooral mensen met erg puntige tandwortels lopen een groter risico. "Maar dat geldt ook voor mensen die hun tanden van alles aandoen", vertelt Willems. "Zoals nagelbijten, balpenbijten, tandenknarsen, enzovoort. Ook een slechte mondhygiëne kan wortelresorptie in de hand werken." Een ander risico, dat iets groter is voor volwassenen dan voor kinderen, is een tandzenuw-

BODYTALK EXPERT

Guy Willems

HOOFD ORTHODONTIE
UZ LEUVEN

Voor we aan de slag gaan moet je je engageren voor een uitstekende mondhygiëne.

beschadiging. "Als je een tand verplaatst, moet de bloedvatzenuwstreng mee verplaatst worden", legt Willems uit. "Dat leidt soms tot scheurtjes, vooral bij draai-bewegingen. Een beschadigde tandzenuw kan de tand doen verkleuren en pijnlijk zijn, waardoor een wortelkanaalbehandeling nodig is. Maar de kans dat de ontzenuwde tand verloren gaat, is gering, en meestal kan de tandverplaatsing vlot voortgezet worden."

LOSSE TANDEN?

Met orthodontische apparatuur in de mond hoopt zich ook sneller plaque op. Je loopt dus ook een groter risico op gaatjes en witte ontkalkingsvlekken op je tanden. "Tenzij je er een uitstekende mond-

hygiëne op nahoudt", benadrukt Willems. "Elke ontsteking in je mond moet ook genezen zijn voor we aan de slag gaan."

Dat een orthodontische behandeling specifiek voor volwassenen als risico inhoudt dat je tanden daarna voorgoed losser staan, is een hardnekkige misvatting volgens Willems. "Steunend botweefsel dat tijdens de tandverplaatsing verloren gaat, groeit weer aan. Dat is niet anders bij volwassenen dan bij kinderen. Uiteindelijk staan je tanden weer even sterk ingebed als voor de behandeling."

De meest toegepaste orthodontische apparatuur bestaat uit een vaste beugel met metalen slotjes of *brackets*. De brackets worden met een speciale lijm op de buitenzijde van de tanden gekleefd en met elkaar verbonden via een draadje. Dat wordt met elastiekjes aan de brackets of via een ingebouwd klepje in de brackets vastgezet en aangespannen om de tanden in de juiste richting te krijgen. Dat vraagt meestal zo'n 2 jaar tijd.

"Wij behandelen standaard met metalen brackets", zegt Wil-

Uiteindelijk staan je tanden weer even sterk ingebed als voor de behandeling.

► lems. “Er bestaan ook veel duurdere, porseleinen brackets. Die hebben het esthetische voordeel dat ze tandkleurig zijn, maar anderzijds zijn ze ook groter. Porselein heeft ook als nadeel dat het broos is. Als er stukjes afbreken, geeft dat vlijmscherpe randen, waaraan je je lippen en tong kunt openhalen. Porselein hecht ook sterker aan het tandglazuur. Bij de vervanging van een beschadigde bracket is het risico dat het tandglazuur beschadigd raakt dus wat groter. Er zijn nog wel andere tandkleurige brackets, uit kunsthars, maar die worden alsmaar minder gebruikt omdat ze makkelijk vervormen en verkleuren.”

ONZICHTBAAR

Volwassenen kampen vooraf vaak met gêne om een beugel te dragen. “Maar eenmaal de beugel is geplaatst, zijn ze samen met hun omgeving meestal snel gewend aan het veranderde uitzicht”, stelt Willems gerust.

Wie dat toch onoverkomelijk vindt, kan minder zichtbare orthodontische apparatuur overwegen. Zoals een soortgelijke beugel maar dan met brackets aan de tongzijde (linguale zijde) van de tanden. Die maakt de laatste 5 tot 10 jaar een opmars, maar vereist meer maatwerk. Terwijl je voor een klassieke orthodontische behandeling al ruim 2.000 tot zo’n 3.000 euro moet neertellen, ben je voor een linguale beugel nog 2 tot 3 keer meer kwijt. Voor orthodontie bij volwassenen is er stan-

daard geen tegemoetkoming van het ziekenfonds.

“De linguale beugel is technisch gezien ook een grotere uitdaging”, vertelt Willems. “Kies je ervoor, zoek dan een orthodontist die zich op deze techniek toelegt. Weet ook dat de brackets voortdurend contact maken met de tong, wat pijn en ongemak kan geven. Ook worden de spraak en kauwfunctie sterker beïnvloed dan met de klassieke beugel. Houd er ook rekening mee dat in de eindfase van de behandeling soms alsnog brackets aan de buitenzijde moeten worden geplaatst om het vooropgestelde doel te bereiken.”

ONLINE HOESJES

Een ander weinig opvallend, relatief nieuw orthodontisch systeem bestaat uit een kleurloos hoesje van kunststof dat perfect over de tanden past. Aan de hand van een scan van de onder- en bovenkaak wordt een set van zulke hoesjes gefabriceerd. Elk hoesje heeft een net wat andere vorm en moet na 2 tot 3 weken worden vervangen door het eerstvolgende hoesje binnen de set.

“Die hoesjes kunnen minder gericht kracht uitoefenen dan beugels met brackets”, zegt Willems. “De correctiemogelijkheden zijn dus beperkter, terwijl de kostprijs bijna het dubbele bedraagt van een klassieke beugel met metalen brackets aan de buitenzijde van de tanden. Kies je voor dit systeem, laat je dan niet verleiden tot een online aankoop, wat in sommige buurlanden een heuse trend wordt. Raadpleeg in elk geval een orthodontist, die aan de hand van de diagnose kan uitmaken of en hoe het systeem voor jou een verschil kan maken.”

Om te voorkomen dat je tanden na een orthodontische behandeling weer gaan schuiven, is een goede nazorg cruciaal. “Achter de boven-tanden kleven we tijdelijk een draadje. Of we voorzien een uitneembare beugel, waarvan je het gebruik geleidelijk mag afbouwen. Achter de ondertanden kleven we een permanent draadje. Let op: hierrond ontwikkelt zich makkelijker tandsteen. Extra goed je tanden poetsen blijft dus de boodschap.” ■

EEN ANDER WEINIG OPVALLEND, RELATIEF NIEUW ORTHODONTISCH SYSTEEM bestaat uit een kleurloos hoesje van kunststof dat perfect over de tanden past.

MEER INFO?
BELGISCHE BEROEPSVERENIGING VAN
NEDERLANDSTALIGE ORTHODONTISTEN.
WWW.BBNO.BE.